

APPENDIX HISTORICA

DE SAMARITANIS.

Propter idololatriam aliaque Salomonis delicta, permisit Deus ut, regnante filio ejus Roboam, decem tribus a Juda separarentur, et aliud sub Jeroboam efformarent regnum, III Reg. xi : hinc prima regni Israel origo, anno ante Christum 972. Timens Jeroboam ne forte ipsius subditi ad Judæos redire vellent, statuit quod deinceps Jerusalem non ascenderent ut ibi coram arca immolarent, juxta præceptum Domini, Exod. xxxiii, 17; Deut. xvi, 16; templa erexit in Dan et Bethel, ibique immolandum esse jussit : unde magnum cepit existere schisma inter utrumque populum.

Amri, quintus post Jeroboam rex Israel, duobus talentis argenti optimum et aspectabilem emit montem ¹ a quodam *Somer*, III Reg., xvi, 24; magnam super illum ædificavit civitatem quam nomine primi hujus loci possessoris vocavit *Samariam*, eamque caput regni sui fecit ². Ideo totum regnum istud autonomastice vocatum est Samaria, et ipsius incolæ dicti sunt Samaritani. Hi autem Pentateuchum retinuerunt religioseque servaverunt : at cunctos alios libros apud Judæos receptos et universas traditiones ab ipsis probatas constanter rejecerunt.

Anno mundi 3283, ante Christum 721, Salmanasar, rex Assyriæ, invasit regnum Israel, Samariam per tres annos obsedit, eam cepit, et Israelitas in captivitatem conversos Ninivem transtulit. Assarhaddon, Sennacherib successor, versus annum mundi 3294 regnare incepit; paulo post Samariam iterum depopulavit et reliquos ejus habitatores in Assyriam deportavit; alios vero eduxit populos de Babilone, Cutha aliisque regionibus, et collocavit eos in civitatibus *Samariæ pro filiis Israel*, IV Reg. xvii, 24, ut terram hanc desertam occuparent et excolerent.

Cum autem ibi habitare cœpissent, non timebant Dominum, et immisit in eos Dominus leones qui interficiebant eos, ibid. 25. Nuntiatum est regi Assyriorum has gentes a leonibus interfici, eo quod legitima Dei terræ ignorarent; tunc ad eos misit rex unum de sacerdotibus captivis qui doceret eos *legitima Dei terræ*, id est, legem Moÿsis. Nihilominus extranei illi populi speciales suos habebant deos, sicque, profanos ritus cultui veri Dei commiscentes, quoddam religionis monstrum sibi constituerunt.

¹ Leucis quindecim circiter a Jerusalem distantem.

² Anno ante Christum 924.

Quando Judæi, permittente Cyro, templum Jerusalem instaurare cœperunt, anno ante Christ. 535, eos perturbare et impedire conati sunt Samaritani, I Esdr. iv, 23; fortius adhuc obstiterunt illis, ubi viderunt eos mœnia civitatis sub Nehemia exstruere tentantes, anno 434; illos tamen ab incepto opere cohibere non potuerunt.

Esdra autem de captivitate redux sacras sedulo collegit atque ordinavit Scripturas, easque novis scripsit characteribus, Chaldæis videlicet; in longa enim captivitate mos invaluerat apud Judæos vulgaribus utendi litteris, et veteres penitus oblitii fuerant. Samaritani vero, invidia erga eos accensi, hanc innovationem ipsumque novatorem semper detestati sunt, et etiam nunc detestantur, veteresque characteres, licet informes et valde injucundos, jugiter retinuerunt integros.

Vehementi zelo pro lege Dei inflammatus Nehemias, plurimos corrigere stultuit abusus inter populum grassantes : voluit in primis ut omnes qui alienigenas duxerant uxores, absque misericordia statim eas dimitterent ¹. Quidam sacerdos nomine Manasses, II Esdr. xiii, 28, filiam Sannaballat, viri potentis inter Samaritanos, uxorem habebat : eam dimittere nolens, Judæos per veram apostasiam deseruit, et ad socerum suum aufugit.

Sannaballat, pro rege Persarum Samariæ gubernator, licentiam obtinuit ingens ædificandi templum super montem *Garizim* prope Samariam, ibique generum suum summum constituit sacerdotem; ex tunc ² cœperunt fieri quotidie in novo hoc templo sacrificia et cæremoniæ quæ juxta legem Moÿsis fieri consueverant in Jerusalem : irreligiosi, impii et omnes perditii homines qui censuram aliasve penas incurrebant apud Judæos, confugiebant ad Samaritanos, et, more ab eis recepto, Deo in monte *Garizim* serviebant : sic, altare contra altare erecto, excrevit divisio inter utrumque populum, obfirmatum est schisma, et multum invaluit odium jam existens.

Paulatim tamen ab idololatriæ ritibus recesserunt Samaritani, nec ad eos unquam postea redierunt. Verum Deum, secundum cæremoniæ per Moysen præscriptas, colebant, excepto quod Jerosolymam non ascenderent. At sacerdotes Judæi schismaticum hujusmodi cultum abominantes, tantam pronuntiaverunt excommunicationem contra Samaritanos, ut nulla similis unquam visa fuerit; ne volebant quidem ut communissima eis præstarentur humanitatis officia.

Samaritani ex sua parte maximo odio prosequentes Judæos, eos quantum poterant semper vexabant; hac de causa, in violenta Antiochi persecutione, impio regi adhæserunt et auxilium ei præbuerunt. Sed Joannes Hircanus, Simonis Machabæi filius, eos persecutione finita debellavit ³, vicit, Samariam cepit et templum *Garizim* funditus evertit : schisma tamen non exstinxit, nec impedire potuit

¹ Anno ante Christum 466.

² Prideaux, t. 1, p. 288.

³ Anno ante Christum 130.

quā in eodem loco sacrificaretur et religiosus celebraretur cultus.

Gabinus, consul Romanus et præses Syriæ, anno 58 ante Christum, Samariam reedificare cœpit. Herodes Magnus omnino eam instauravit et vocavit Sebastam, in memoriam Augusti, a quo eam titulo proprietatis acceperat; *Σεβαστή* enim in idiomate Græco idem significat ac *Augusta* in Latino. Forte collocavit præsidium in Turri Stratonis quæ in honorem ejusdem Cæsaris Augusti appellata est Cæsarea.

Prope hanc urbem, ad pedes montis Garizim, erat puteus Jacob in quem Jesus colloquium habuit cum muliere Samaritana de civitate *Sichar*, quæ est vetus *Sichem*, Joan. iv. Ex illo autem mirabili colloquio et ex pluribus aliis locis Novi Testamenti, evidenter constat summum adhuc hoc tempore exstitisse odium inter Judæos et Samaritanos, Joan. iv, 9, et viii, 48.

In universa clade Judæorum sub Vespasiano, valde oppressa est tota gens Samaritana, multa perpessa est mala; per orbem, sicut Judæi, dispersa est, eandem subitū conditionem, et nihilominus constanter ab illis fuit separata. Ejus reliquie adhuc supersunt pluribus in pagis atque urbibus Orientis, præsertim in Cairo Ægypti, in Gaza et in Neapoli¹ vel Naplosa, ubi magnum suum habent sacrificatorem. Summa veneratione adhuc servant Pentateuchum primis characteribus exaratum, de quo mentionem faciunt Origenes et Hieronymus. Hujus exemplar quidam viator ad nos detulit; eruditissimus P. Morin, de congregatione Oratorii, illud typis mandandum curavit ac in lucem edidit, anno 1631. Qui plura de Samaritanis noscere voluerit, consulat Josephum, de Antiq. Jud.; *Prideaux*, *Histoire des Juifs*; *Basnage*, idem, etc.

APPENDIX HISTORICA

DE MAHUMETISMO.

Nobis dicendum est 1° de Mahumete et successoribus ejus; 2° de ipsius doctrina.

DE MAHUMETE ET SUCCESSORIBUS EIUS.

Mahumetes, seu Mahomed vel Mohammedus, natus est Meccæ in Arabia Deserta, anno æræ nostræ 570, juxta communiorē opinionem, ex tribu *Coraisch*, nobilissima Ismaelitarum Abrabæ posterorum. Parentibus orbatus adhuc puer, et bonis fortunæ destitutus, ab *Abdal-Mothalleb*, avo suo, susceptus est, et deinde a patruo suo *Abou-Thaleb*, *Abda'-Mothalleb*' filio, educatus fuit. Anno ætatis suæ vige-

¹ Neapoli (*civitas nœca*), antiqua Si hem ab Herode instaurata.

simo mercaturam cœpit exercere et emporia publica frequentare. Redux Meccæ, et annis 25 proventus, munus institoris apud *Kadidjah*, ditissimi mercatoris viduam, obtinuit: tam perfecte res ejus curavit, tamque ei placuit, ut ab illa in matrimonium ductus et amplissimis facultatibus donatus fuerit.

Tantas opes tantamque fortunam, præter spem suam, adeptus, desiderium superius ascendendi et ad primum imperii fastigium perveniendi concepit; propterea de nova religione instituenda attente et serio cogitavit.

Hoc tempore multis superstitionibus imbuti erant Arabes, intertinis atque civilibus bellis quatiebatur Persia, divisionibus et imperitia debilitatum in ruinam tendebat imperium Græcum; totum Occidens ingentibus barbarorum turmis coopertum, densissimis ignorantie tenebris jam incipiebat obvolvi.

Mahumetes autem, cum sæpe iter fecisset per Syriam, Palæstinam et Ægyptum, colloquia frequenter habuisset cum Judæis et variis Christianorum sectis, multa de religione Moysis et Christi didicerat, licet imperfecte. Aliunde naturalibus egregie præditus erat dotibus, ingenio callidus, memoria felix, eloquentia premeus, presentia animi pollens, fortitudine constans, statura præstans, sanitate robustus, arte fingendi ac decipiendi peritus: morum austeritatem diu simulavit; in speluncas montis *Hara*, prope urbem, unoquoque anno per mensem integrum secedere ibique meditationi vacare solebat, et ita singularem pietatis opinionem sibi conciliabat.

Annis 40 natus, in consuetam solitudinem per mensem *ramadan* ivit, et hac vice totam familiam suam secum duxit. Quodam die narravit uxori suæ Gabrielelem Archangelum nocte præcedenti sibi apparuisse, apostolum Dei eum vocasse, et nomine Dei æterni jussisse ut legeret¹ et veritates sibi revelandas homines doceret. Primam hanc imposturam persuasit *Kadidjah*, consanguineo ejus *Varaca*, qui Vetus ac Novum Testamentum legerat et doctores Judæos et Christianos frequentaverat; *Aly* patrueli suo, qui gener ipsius fuit; *Aboubekr* viro magnæ auctoritatis in Meccæ, cujus filiam postea duxit; *Otheman*, *Abdalrahman*, *Saad*, *Zabair* et *Talha*. Per decem primos annos sat parvos tamen obtinuit successus; imo, propriis concivibus eum deridentibus, et magistratibus civitatis eum persequentibus ac mortem illi parantibus, exiens nocte fugit et petiit *Yathreb*, alteram Arabiæ Deserti civitatem nonaginta leucis a Meccæ distantem, quæ dicta est *Medinat-al-Naby* (civitas prophetæ), vel simpliciter *Medina*. Tam celebris evasit hæc Mahumetis fuga, ut ab omnibus populis Mahumetanis assumpta fuerit tanquam æræ eorum initium quod diei veneris 16 julii anni 622 æræ nostræ respondet, et dicitur *Hegira*, *Hégire*, a voce Arabica *Hedjrad*, id est, fuga.

Hactenus sola persuasionis via usus fuerat Mahumetes; ex tunc vero pactum cum discipulis suis pro mutua defensione iniit, omnem

¹ Communis opinio est apud Musulmanos Mahumetem legere non scripsisse.

prohibuit disputationem cum extraneis circa doctrinam suam, declaravit eam ex mandato divino gladio defendendam et victoriis persuadendam esse. Statim re ipsa cepit arma gestare, infideles, id est religioni suae adversantes, debellare, urbes expugnare, fidem longe lateque igne et ferro praedicare: solebat dicere singulos prophetas specialem suae auctoritatis habuisse notam, Christum cum mansuetudine, seipsum vero eum fortitudine missum fuisse.

Plurimas celebres, praesertim contra Judaeos, reportavit victorias, Meccam occupavit et civibus captis imperavit credere aut mori. Alias immensas sibi adjunxit provincias, ita ut ipsius imperium 400 leucis tam ad meridiem quam ad orientem Medinae dilataretur. Puella autem Judaea, scientiam ejus tentare volens, veneno isefcit armum ovis ipsi apponendum. Nefariam machinationem non suspiciens falsus propheta, de armo bona fide comedit, et veneno lento confectus, obiit anno aetatis suae 62, hegirae 10 et aerae nostrae 632. Sepultus est sub lecto in quo mortuus erat. Tumulus ejus nunc conspicitur in magno templo (*mosquée*) Medinae cancellis ferreis circumvolutus. Falsum est illum ope adamantis lapidum in aere esse suspensum. Testamento suo statuerat ut *Aly*, gener suus, sibi immediate succederet: at duces exercitus *Aboubekr* socerum ejus elegerunt, et califum seu Prophetam vicarium constituerunt. Ipsius cura et jussu, prima vice Alcoranus, de quo infra dicemus, ope *Zaib-ben-Thabet*, scribae, in lucem prodit.

Eo mortuo, *Omar I* electus est califus, et maximus omnium fuit populorum domitor: intra decem annos triginta sex millia urbium vel castellorum per duces suos cepit, quatuor millia templorum christianorum vel paganorum evertit, et alia mille quadraginta religioni suae aedificavit: ille est qui celeberrimam bibliothecam Alexandrinam comburi jussit, anno 642¹; occisus est anno 644, hegirae 22; successorem habuit *Otheman*, qui occisus est et ipse anno 656. Post eum *Aly* tandem obtinuit califatum, et sedem imperii a Medina transtulit *Gouffa* super Euphratem. Traditiones observationesque in Alcorano non scriptas abolevit, hinc magna facta est divisio inter Mahumetanos, aliis quippe veram doctrinam prophetae per *Aboubekr* promulgatam sectantibus, aliis vero reformationi ab *Aly* factae adherentibus.

Hispania a Carthaginensibus, Romanis, Gothicis et Vandalis successive occupata, a Mahumetanis Arabibus, dictis *Mauris* propter nigritudinem, vel quia per Mauritianiam Africae provinciam venerant, fuit invasa anno 711, et ab eis penitus liberari non potuit ante finem decimi quinti saeculi.

Decem et novem sibi successerunt califi ex *Omar* descendentes, qui idcirco vocati sunt *Omniadi*. Versus annum 752 alia cepit existere dynastia califorum ex *Abbas*, Mahumetis patruo, ortorum, qui

¹ Cuncta hujus bibliothecae volumina distribuenda esse voluit *Amrou*, dux exercitus *Omar*, balneis publicis quae, licet numero 4,000, per sex menses ope praedictorum librorum calefacta sunt.

propterea dicti sunt *Abbassidi*. *Abou-Giafar-Almanzor*, secundus hujus dynastiae califus, caput sui imperii fecit Bagdad ad Tigrim aedificatam, ibique ipsius successores usque ad initium decimi quinti saeculi sedem habuerunt: at circa nonum aut decimum aerae nostrae saeculum omnem temporalem auctoritatem amiserunt, et solam potestatis umbram retinuerunt. Imperium successive divisum est: varii optimates in diversis locis auctoritatem de facto exercebant, et coeperunt vocari Sultani, *Sultans*, id est Domini.

In undecimo saeculo, Turcae, ex Scythia oriundi, a multo tempore jam existentes, adversus Graecos et Saracenos prevalere inceperunt et in Oriente potentes facti sunt. Circa annum 1300, *Ottoman* vel *Othoman*, ex illa gente oriens, summus factus est dominus vel sultanus; hinc successores ejus dicti sunt *Ottomani*. Mahumetis II, unus ex illis, cujus cognomen Magnus, Constantinopolim anno 1453 obsedit, vi aperta eam cepit atque sedem imperii fecit. Eam huc usque possederunt Turcae et principes Ottomanii. Puram et integram Mahumetis doctrinam se retinere gloriantur, sicut Tartari et Africani; et dicuntur Sunniti (*Sunites* vel *Sonites*), quia adherent Sunnitae, id est traditioni Alcorano superaddita: maximo odio prosequuntur Persas aliosque populos Orientales, praesertim in India, quia reformationem *Aly* sectantur; et vocantur etiam Fatimiti (*Fatimites*) a *Fatimeh*, Mahumetis filia et *Aly* uxore, eosque appellant Shiitos (*Shiites* vel *Chiites*), id est, separatos, schismaticos, haereticos, etc. Hi autem *Aly* discipuli adeo divisi sunt, ut jam plus quam septuagena duae sectae inter eos numerentur.

Juxta *Malte-Brun*, *Geog. univ.*, t. VI, p. 560, Mahumetani, ad omnes has sectas pertinentes, 100,000,000 numerantur. Apud *Balbi*, 96,000,000.

DE DOCTRINA MAHUMETIS.

Doctrina religionis Mahumetanae continetur praecipue in libro cui titulus *al-Coran*, a duabus vocibus in lingua Arabica usitatissimis, scilicet *al*, articulus, Gallice *le*, et *coran*, nomen substantivum idem sonans ac collectio vel liber: sic antonomastice propter excellentiam suam simpliciter dicitur *liber*, sicut apud nos codex Scripturarum sacrarum vocatur sine addito *Biblia*, a verbo Graeco Βίβλος.

Juxta Mahumetanorum traditiones, singularis ille liber, omnium perfectissimus et cunctas hominum facultates longe superans, e conspectu throni Dei quadam nocte mensis *ramadan*, in infimum caelum, id est in eolum lunae descendit, in membrana ex pelle arietis quem occidit Abraham in loco Isaac confecta descriptus.

Archangelus Gabriel Mahumetem frequenter visitans, divinum et incomparabilem hunc librum per partes intra viginti tres annos ad eum detulit; cum autem Propheta, secundum vulgarem Arabum opinionem, scribendi legendique gnarus non esset, ministerio scribarum utens, scientias sibi revelatas in chartulis scribendas curabat.

Post ipsius obitum, *Aboubekr*, primatum adeptus, summam statim adhibuit curam ut omnes chartulæ sedulo collectæ in unum coalescerent: ipso iubente, *Zaid-ben-Tabet* hunc suscepit laborem; chartulis adjungens fragmenta quæ reperit in omoplatis ovium, in lapidibus albis, in foliis palmarum, in frustulis corii vel panni scripta, sententias memoria solum retentas et varie sibi narratas, hæc omnia promiscue et sine ullo ordine coadunans, sat grande, sed omnino informe composuit volumen: illud tamen divisit in capita, et singulis capitibus speciales annexit titulos ordinarie vagos, vel sensu carentes, et sæpe ridiculos, v. g., de *ape*, de *formica*, de *vacca*, de *aranea*, de *fumo*, de *stercoribus*, etc.

Nullus unquam visus est liber adeo vagus et obscurus, tot augis, repetitionibus et contradictionibus refertus, tam fastidiosus et omni vero sensu destitutus. Solis ignorantie tenebris et cupiditatum illecebris explicari potest quomodo fidem ei adhuc præbeant Mahumetani; in crassa ignorantia enim cuncti illi populi versantur, ut neminera latet, et carnis voluptatibus, adeo vehementer allicientibus in his regionibus, multum favet *Alcorani* doctrina: hæc namque, quantum colligi potest, summa est illius libri doctrina quæ ad dogmata, præcepta moralia et leges cæremoniales reducitur.

I^o *Quoad dogmata*, hæc præcipue habentur, scilicet: 1° Unus est Deus summe perfectus qui similem sui generare non potest, proindeque trinitas in Deo admitti nequit. 2° Sunt angeli qui subtilissima ex igne composita habent corpora: non manducant tamen neque bibunt, nec diversi sunt sexus. Alii Deum adorant, alii laudes divinas canunt, alii pro hominibus intercedunt, et alii thronum Dei portant. Quatuor frequentius nominantur, nempe *Gabriel*, *Michael*, *Azrael* et *Ifrasil*. Singulis hominibus adsunt angeli custodes qui quotidie uniuscujusque actiones accurate rescribunt. Angelus *Azazel* Deo erat proximus; sed jussus Adamum adorare, vel coram illo procumbere, recusavit; ideo ab excelsa statione sua decidit, et factus est diabolus: nunc totus est ut hominibus noceat. Præter angelos et demones, sunt genii boni et mali ex crassiori substantia compositi, qui manducant, bibunt, speciem propagant et morti sunt obnoxii. 3° Libri sacri sunt Pentateuchus, Evangelium et Alcoranus. Per Pentateuchum intelligunt Mahumetani omnes libros Veteris Testamenti; et per Evangelium, Actus et Epistolas Apostolorum, nec non Apocalypsim: asserunt tamen hos libros a Judæis et Christianis esse corruptos, et cunctas leges positivas tum Veteris tum Novi Testamenti per legem Mahumetis fuisse abrogatas, ita ut soli Alcorano nunc plena fines adhibenda sit. 4° Altera futura est vita, beata et æterna pro bonis, mala vero pro malis, sed forte non æterna saltem pro omnibus; inter doctores enim Mahumetanos plurimi censent reprobos post certum temporis lapsum admittendos esse ad felicitatem, eisque apponendas esse in convivium reliquias convivii justorum. Futuram esse generalem mortuorum resurrectionem admittunt, et extrêmum atque solemne iudicium quod sic exercebitur: prægrandis

erit statera totam cœli et terræ superficiem adæquans, cujus lanx una erit lucis et altera tenebrarum; in utraque per omnipotentiam Dei ponderabuntur cuncta opera hominum, videlicet bona opera in lance lucis et mala in lance tenebrarum. Narrant insuper omnino credendum esse vere existere pontem *Sarat* vel *Sirath*, qui est corpus acutius gladio et subtilius capillo supra medium gehennæ extensum; omnes super illud transire debent: infideles ex iudicio Dei titubabunt et in gehennam cadent; fideles vero constanter ambulabunt et in domum requiei ducentur. Paradisi felicitas tota fere sita est in arboribus, fontibus, pomis, vestibus pretiosis, in comedendo et bibendo, in lectulis, puellis et veneris oblectamentis: hæc sapissime refricantur et nonnunquam coloribus minime pudicis exprimuntur. 5° Fundamentale dogma est apud Mahumetanos, omnia absoluta Dei voluntate esse prædeterminata, ac proinde necessario fieri.

II° Præcipua Mahumetanorum *præcepta moralia* sunt: 1° omnem disputationem de religione esse prohibitam, et quemcumque sine ulla hæsitatione credere debere in Pentateuchum, Evangelium et Alcoranum, in Deum et in Mahumetam ejus prophetam; 2° cunctis infidelibus apertum inferendum esse bellum donec veram amplectantur fidem, et fideles in bello hujusmodi occumbentes veros esse martyres; 3° quatuor uxores ducere licitum esse, aut unam et usque ad tres ancillas concubinas: ab hac lege dispensatus fuit Mahumetes, qui quindecim habuit uxores et decem vel duodecim concubinas; 4° licere pariter uxores duabus vicibus repudiare et assumere, tertio etiam recipi posse uxorem repudiatam, modo vir alter eam prius duxerit et repudiaverit. Multæ sunt aliæ leges de juramentis, de vindicta privata, de pœna talionis, de usu feminarum, etc., a spiritu evangelii non minus remotæ.

III° *Leges cæremoniales* sunt: 1^a purificationes seu lotiones; in aliquibus circumstantiis extraordinariis totum corpus immergendum est in aquam; ad id tenentur mulieres post partum, et quicumque mortuum tetigerunt; in aliis casibus solummodo lavantur facies, manus et pedes. Deficiente aqua, purificatio præscripta fit cum arena. 2^a Circumcisio, quæ libere fieri potest a sexto usque ad decimum sextum annum: in hac cæremonia requiritur ut puer professionem fidei apud Mahumetanos usitatam distincte pronuntiare valeat: *Non est Deus præter Deum, et Mohammed est legatus ejus*. 3^a Oratio, quæ quinque per singulos dies fieri debet a Mahumetanis, faciem ad sanum Meccanum versam habentibus, scilicet, ante solis ortum, statim post meridiem, ante solis occasum, post solis occasum, ante finem crepusculi et post crepusculum. Usus campanarum omnino prohibetur, et ideo publici præcones in templorum turribus stantes alta voce clamant: *Maximus Deus, Maximus Deus*, etc., et populum statutis horis ad orationem vocant. 4^a Eleemosyna, quæ duplex est, alia scilicet spontanea, ad quam valde excitat Mahumetes, et ad moralia præcepta pertinet, et altera lege

præscripta, quæ bellorum expensis potissimum destinata est, et sic verum est tributum. 5^a Jejunium, quod etiam duplex est, unum supererogatorium et ad privatorum devotionem exercendum; et alterum obligatorium, quod, per mensem lunarem *ramadan* strictissime observari debet¹; id est, nihil omnino, durante die, sumere licet, ne quidem guttulam aquæ, et a cunctis voluptatibus abstinendum est; at post solis occasum ea omnia licent quæ alio tempore permessa sunt. Solemne hoc jejunium ideo in mense *ramadan* observatur, quia eo tempore Alcoranus demissus est de cælo, et terminatur festo solemniter dicto parvo *Beyram*: tribus subsequentibus celebratur diebus, et vulgo dicitur *Paseha* Turcarum; septuaginta diebus post hoc festum, magnum celebratur *Beyram* per quatuor dies. His duntaxat septem diebus in toto anno negotium omneque opus servile prohibentur; nam laborare licet die veneris cultui religioso specialiter consecrato. 6^a Abstinencia a vino, ludo et musica, item morticino, sanguine, carne suilla, idolothyto, suffocato, occiso percussione, mortuo ex casu, occiso cornu alterius animalis, ab eo de quo fera comederit. 7^a Est peregrinatio Meceana ex usu ethnicorum Arabum a Mahumete accepta et ipsius asseclis præscripta, quæ ab omnibus legitime non impeditis saltem semel in vita fieri debet. Opinantur Arabes hanc peregrinationem ab ipso Adam inceptam esse, templum nunc exstans tempore diluvii assumptum esse in cælum, Abraham vero aliud omnino simile ex jussu Dei ædificavisse.

Patet ex modo dictis totam Mahumetanorum religionem informem esse congeriem veterum traditionum Arabum ab Abraham per Ismaelem descendentium, et factorum Veteris et Novi Testamenti, fabularum Thalmudistarum, et errorum Arii, Nestorii aliorumque hæreticorum, vel catholicorum ignorantia crassa laborantium.

Singularis hæc Mahumetis religio seria confutatione minime indiget, a perfectione enim religionis christianæ longe abest, et nullis characteribus veritatis fulcitur; præcipui namque veritatis religionis positivæ characteres sunt miracula et prophetiæ; atqui religio Mahumetis neque miraculis vere divinis neque prophetiis innititur.

1° *Non miraculis vere divinis*; pluribus enim Alcorani locis proficitur Mahumetes se ad miracula patranda missum non fuisse, penes Deum esse signa, se vero manifestum esse prædicatorem, etc. Dat tamen suum Alcoranum ut prodigium vere divinum, ut pote opus eximium a se idiota conscriptum, cui eloquentissimi viri a se rogati nihil simile condere potuerunt; at certe ille liber, ex compendio ipsius doctrinæ supra exposito, sub nullo respectu videtur esse quid divinum, bene vero quoddam delirii portentum. Doctores

¹ Cum annus Mahumetanorum sit lunaris, mensis ramadan varia successive percurrit tempora, et intra triginta tres annos circulus perficitur; sæpe ergo magnum jejunium in æstate celebratur.

quidem mahumetani multa Prophetæ suo tribuunt miracula, usque ad tria millia, quæ dicunt esse splendidissima: verum tam ridicula sunt ut vix serio referri queant: v. g., bos Alcoranum inter cornua gestit; columba ad aurem prophetæ advolat; magna pars lunæ in manicam ejus delabatur, et ille eam remittit ne sideri sua desit rotunditas; fontes e digitis ejus scaturiunt; montes et lapides eum prætereuntem salutant, dicentes: *Salve, Propheta Dei*; arbores cacumina inclinant, duæ præ cæteris eum ad nutum sequuntur, se mutuo jungentes, umbraculum super eum, dum ventrem solvit, extendunt; in ictu oculi a Mecca Jerosolymam iter facit, incidens dorso jumentu cuius lora Archangelus Gabriel tenet, splendente scala in cælum ascendit, septem celos visitat, etc. Quis autem in hujusmodi prodigiis characteres veritatis et divinitatis reperiet? Ergo 1°.

2° Religio Mahumetis *veris prophetiis non innititur*; nullas quippe prophetias edidit Mahumetes, sed tantum, Pentateuchum et Evangelium: corrumpens, exhibet Deum, in cap. 7 et 61 Alcorani, ut singularem annuntiantem prophetam qui multa juberet honesta, inhonesta vero prohiberet, et prætendit se hunc esse prophetam: at nemo non videt talem allegationem, omni ratione positiva destitutam, nulla fide esse dignam: ergo.

Religio Mahumetana dicitur Gallice *Islamisme*, a voce *Islam* quæ in lingua Arabica exprimit actionem plene Deo se committendi: ex illa voce Persæ fecerunt *Muslim* et in numero plurali *Muslimin*: unde, Mahumetani dicuntur *Musulmans*. Olim vocati sunt etiam Sarraceni (*Sarrasins*) a populo qui Medinæ et circa Medinam tempore Mahumetis habitabat, qui novæ religioni subscripsit, et cunctis eam profitentibus nomen suum dedit: nomen istud obsolevit quando Turcæ primatum obtinuerunt.

Ministri religionis Mahumetanæ vocantur *imanni*, *inans*; præ sunt orationibus, quæ a solis privatis nunquam fieri debent in templo, sed publice ac solemniter, sine cantu tamen celebrantur die veneris; hac die publicas habent conciones ad populum. Unus specialiter præpositus est unicuique templo (*mosquée*), sicut parochus apud nos, et plures sub se habet *imannos*. Primus omnium in toto Turcarum imperio dicitur *mufti* vel *muphti*; solus infallibiliter Alcoranum interpretatur. Quidam sunt etiam religiosi seu monachi *dervis* vel *derwiches* appellati, qui vitam ducunt calibem, pauperem et valde austeram, saltem apparenter; at hujusmodi professionem pro nullo relinquere possunt.

Vide Lectiones theologicas ad usum diocesis Rothomagensis, t. V; Hocke, Religionis naturalis, etc., Principia, t. II, ad calcem; Biographie universelle, art. Mahomet et Aly; Exposition de la foi Musulmane, traduite du turc par M. Garcin de Tassy, etc.